

PHÁT BIỂU
CỦA PHÓ THỦ TƯỚNG PHẠM BÌNH MINH
VỀ CỘNG ĐỒNG ASEAN VÀ SỰ THAM GIA CỦA VIỆT NAM
(tại Phiên giải trình về Cộng đồng ASEAN tại UBĐNQH ngày 18/8/2015)

***

Tôi xin cảm ơn Ủy ban Đối ngoại Quốc hội đã tổ chức Phiên giải trình về Cộng đồng ASEAN và sự tham gia của Việt Nam. Đây là một hoạt động quan trọng, thể hiện sự quan tâm lớn của các đại biểu Quốc hội và nhân dân đối với quá trình Việt Nam tham gia hợp tác ASEAN.

1. Cộng đồng ASEAN với 3 trụ cột về chính trị - an ninh, kinh tế và văn hóa – xã hội, sẽ chính thức được hình thành vào cuối năm 2015, nhằm thực hiện mục tiêu xây dựng một cộng đồng gắn kết về chính trị, liên kết về kinh tế, có trách nhiệm về xã hội, có quan hệ rộng mở với bên ngoài.

Mục tiêu xây dựng Cộng đồng ASEAN 2015 đã được thông qua từ năm 2003. Lộ trình xây dựng Cộng đồng được triển khai từ năm 2009 với hơn 800 đầu việc trên cả 3 trụ cột chính trị-an ninh, kinh tế và văn hóa-xã hội.

Như vậy, việc hình thành Cộng đồng ASEAN dự kiến vào cuối năm nay không phải là một sự kiện, mà là cả một tiến trình. Và tiến trình này còn tiếp diễn sau ngày 31/12/2015 là thời điểm hình thành Cộng đồng ASEAN.

Việc hình thành Cộng đồng ASEAN sẽ góp phần nâng cao hơn nữa vị thế và vai trò trung tâm của ASEAN trong khu vực. Đây là bước chuyển mang tính chiến lược của ASEAN sau 48 năm ra đời, đánh dấu mốc lịch sử trong tiến trình liên kết khu vực và tạo thêm xung lực mới cho ASEAN bước sang giai đoạn phát triển mới.

Cộng đồng ASEAN khi hình thành sẽ có hơn 600 triệu dân với tổng GDP 3.000 tỷ USD, có lực lượng lao động dồi dào đứng thứ ba thế giới, chỉ sau Trung Quốc và Ấn Độ. Đây sẽ là một thị trường và cơ sở sản xuất thống nhất cho các quốc gia thành viên ASEAN, có dòng chu chuyển tự do của con người, hàng hóa, dịch vụ, đầu tư, lao động có tay nghề trong ASEAN; có kinh tế phát triển một cách đồng đều; là khu vực kinh tế có năng lực cạnh tranh cao mà với năng lực cạnh tranh này, ASEAN có thể hội nhập đầy đủ vào nền kinh tế toàn cầu.

Tuy vậy, Cộng đồng ASEAN 2015 thực chất vẫn là một cộng đồng "thống nhất trong đa dạng", có mức độ liên kết cao hơn Hiệp hội, nhưng chưa chặt chẽ đến mức như EU và không phải là một tổ chức siêu quốc gia.

2. Ta gia nhập ASEAN năm 1995 và đến nay đã tham gia ASEAN vừa tròn 20 năm.

Quyết định gia nhập ASEAN là một bước đi chiến lược đúng đắn và sáng suốt của Đảng và Nhà nước ta, đánh dấu cột mốc quan trọng trong tiến trình hội nhập quốc tế của đất nước. ASEAN là một trong những điểm đột phá đầu tiên để chúng ta triển khai phương châm đa phương hóa, đa dạng hóa quan hệ đối ngoại mà Đại hội Đảng lần thứ VII đã đề ra.

Công tác ASEAN từ đó đến nay luôn được đặt dưới sự lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước, trong đó có sự chỉ đạo trực tiếp của Thủ tướng Chính phủ.

Khi ASEAN đề ra mục tiêu xây dựng Cộng đồng ASEAN, Bộ Chính trị đã phê duyệt Đề án "Phương hướng và biện pháp Việt Nam tham gia hợp tác ASEAN đến năm 2015"; Chính phủ đã ra Nghị quyết ban hành "Chương trình hành động hành động của Chính phủ" để triển khai Đề án này.

3. Trong 20 năm qua, việc tham gia ASEAN đã mang lại cho Việt Nam nhiều lợi ích quan trọng và thiết thực, mà quan trọng nhất là góp phần bảo đảm môi trường hòa bình, ổn định cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ đất nước.

Việc tham gia ASEAN cũng giúp Việt Nam nâng cao năng lực hội nhập quốc tế, tạo chuyển biến tích cực trong việc xây dựng và hoàn thiện chính sách, luật lệ và thủ tục trong nước cho phù hợp hơn với tiêu chuẩn quốc tế.

Việc tham gia hiệu quả Hiệp định Thương mại tự do ASEAN (AFTA) và các hiệp định Thương mại tự do giữa ASEAN với các Đối tác giúp ta chủ động, tự tin tham gia các sân chơi lớn hơn như TPP, RCEP và một loạt các FTA lớn với EU, Hàn Quốc, Liên minh Kinh tế Á-Âu... Qua đó, chúng ta đã mở rộng thị trường, tăng cường thu hút đầu tư, tiếp nhận công nghệ, kinh nghiệm quản lý hiện đại phục vụ cho phát triển đất nước.

Bên cạnh đó, tham gia ASEAN cũng giúp Việt Nam nâng cao năng lực thể chế và khả năng xử lý các vấn đề xuyên quốc gia như môi trường, thiên tai, dịch bệnh, biến đổi khí hậu; đào tạo và nâng cao năng lực của đội ngũ cán bộ ngoại giao đa phương ở những diễn đàn toàn cầu.

4. Về phần mình, ta đã đóng góp quan trọng trong việc xác định phương hướng phát triển và các quyết sách lớn của ASEAN; góp phần duy trì vai trò chủ đạo của ASEAN đối với hòa bình và phát triển ở khu vực.

Ta cũng đóng góp tích cực vào quá trình xây dựng Cộng đồng ASEAN. Nổi bật là việc ta đi đầu về việc thực hiện các biện pháp xây dựng Cộng đồng

kinh tế ASEAN, đạt tỷ lệ 93,5% so với mức trung bình 90,5% của các nước ASEAN. Chúng ta cũng tham gia đầy đủ và sâu rộng vào các hoạt động hợp tác trong các lĩnh vực chính trị - an ninh, văn hóa – xã hội và quan hệ đối ngoại.

5. Trong thời gian tới, với việc hình thành Cộng đồng ASEAN cũng như trong bối cảnh tình hình quốc tế và khu vực có những chuyển biến nhanh chóng và phức tạp, sự tham gia của Việt Nam trong hợp tác ASEAN có cả những cơ hội và thách thức đan xen nhau.

Khi Cộng đồng ASEAN hình thành, ta có một số thuận lợi và thách thức chủ yếu như sau:

* Thuận lợi:

- Thế và lực của ta đã khác rất nhiều so với 20 năm trước khi mới gia nhập ASEAN. Đây là thành tựu quan trọng của 30 năm đổi mới và đường lối đối ngoại đúng đắn về hội nhập quốc tế.

Hiện nay, ta thực sự là thành viên tích cực và có trách nhiệm của ASEAN, có quan hệ ngoại giao với hầu hết các nước trên thế giới, có khuôn khổ đối tác chiến lược/đối tác toàn diện với nhiều nước, trong đó có nhiều nước lớn quan trọng.

- Ta đã có sự chuẩn bị và hiện có đủ năng lực hội nhập quốc tế và khu vực để tích cực tham gia Cộng đồng ASEAN. *[Ngoài ASEAN, ta là thành viên của nhiều tổ chức, diễn đàn quốc tế và khu vực (LHQ, WTO, APEC, ASEM...); là một trong ít nước đang tham gia đàm phán và triển khai hầu hết các liên kết kinh tế quốc tế và khu vực quan trọng, vượt ra ngoài khuôn khổ ASEAN; TTK ASEAN hiện là người Việt Nam]*

- Hệ thống pháp luật của ta tương đối đầy đủ và hoàn thiện, cơ bản tương thích và đáp ứng các yêu cầu của quá trình hội nhập quốc tế nói chung và tham gia Cộng đồng ASEAN nói riêng.

* Thách thức:

- Tình hình quốc tế và khu vực diễn biến phức tạp, trong đó khu vực Châu Á – TBD trở thành địa bàn cạnh tranh chiến lược giữa các nước lớn; ASEAN có nguy cơ bị lôi kéo, tác động bởi các nước lớn. Trong bối cảnh đó, việc duy trì thống nhất và đoàn kết nội khối là vấn đề sống còn của ASEAN.

- Ta vẫn thuộc nhóm nước đi sau về trình độ phát triển trong ASEAN (CLMV). *[Do vậy, khi Cộng đồng ASEAN hình thành với độ mở lớn về thị*

trường và tự do lưu chuyển con người và hàng hóa, ta có thể sẽ bị cạnh tranh quyết liệt và ở thế bất lợi hơn nếu không có sự chuẩn bị đầy đủ.]

- Nhận thức của người dân và doanh nghiệp về Cộng đồng ASEAN còn chưa đầy đủ. 70% doanh nghiệp còn “lờ mờ” về Cộng đồng ASEAN là thực tế đáng lo ngại.

Để nâng cao hiệu quả Việt Nam tham gia hợp tác ASEAN trong giai đoạn mới, Chính phủ dự kiến sẽ tiến hành tổng kết, đánh giá quá trình tham gia trong 20 năm qua, đề ra mục tiêu, phương hướng và biện pháp tham gia trong thời gian tới. Chính phủ cũng sẽ quan tâm xem xét lồng ghép công tác ASEAN vào các chương trình hành động quốc gia, nhất là về hội nhập quốc tế.

Trước mắt, tôi xin nhấn mạnh một số vấn đề quan trọng sau:

Ta tiếp tục tham gia ASEAN với phương châm “chủ động, tích cực và có trách nhiệm”; đóng vai trò nòng cốt trong việc xác định phương hướng phát triển và các quyết sách lớn của ASEAN, đóng vai trò đi đầu hoặc dẫn dắt trong một số lĩnh vực hay vấn đề mà ta có thể mạnh hoặc có lợi ích trực tiếp; tăng cường đoàn kết và hợp tác ASEAN; kết hợp chặt chẽ giữa hoạt động đa phương và song phương.

Ta cần có sự chuẩn bị tốt hơn về mặt nội bộ, nhất là chủ động nghiên cứu, đề xuất các sáng kiến, dự án có giá trị và khả thi; nâng cao nhận thức về ASEAN cũng như tầm quan trọng của việc Việt Nam tham gia hợp tác ASEAN để có sự quan tâm và đầu tư nguồn lực thích đáng; tăng cường hơn nữa sự phối hợp chặt chẽ giữa các Bộ, ngành tham gia hợp tác ASEAN; thường xuyên rà soát, điều chỉnh các quy định trong nước để tạo thuận lợi cho việc thực hiện các cam kết của ASEAN.

6. Trên cơ sở đó, chúng tôi xin có một số kiến nghị như sau với Quốc hội:

Một là, tiếp tục phối hợp chặt chẽ với các Bộ, ngành liên quan để thúc đẩy các lợi ích của ta trong tham gia hoạt động của Đại hội đồng Liên nghị viện ASEAN (AIPA); cùng Quốc hội các nước ASEAN khác hỗ trợ các cơ quan Chính phủ, các tổ chức nhân dân và doanh nghiệp tham gia xây dựng một ASEAN liên kết chặt chẽ và vững mạnh.

Hai là, tiếp tục hoàn thiện hệ thống pháp luật trong nước để tạo thuận lợi cho hội nhập khu vực và quốc tế; phối hợp với các Bộ, ngành liên quan rà soát, điều chỉnh, bổ sung các luật lệ, quy định trong nước cho phù hợp để tạo thuận lợi cho việc thực hiện các cam kết, thỏa thuận của ASEAN.

Ba là, thúc đẩy và phối hợp với các Bộ, ngành liên quan xem xét lồng ghép phù hợp các cam kết, thỏa thuận của ASEAN vào các chương trình quốc gia về phát triển kinh tế - xã hội của Việt Nam; đẩy mạnh công tác tuyên truyền về ASEAN để đưa cộng đồng ASEAN hướng tới người dân, vì phúc lợi của nhân dân; và cũng để nhân dân hiểu rõ rằng mình không những được thụ hưởng những lợi ích thiết thực từ các nội dung, hoạt động hợp tác mà còn đóng vai trò chủ thể, tham gia và đóng góp xây dựng một Cộng đồng ASEAN ngày càng vững mạnh.

Xin trân trọng cảm ơn./.

BỘ NGOẠI GIAO